

Voorstel

aan het college

Zaaknummer 467222
Vergaderdatum 22 april 2025
Organisatieonderdeel Fysieke Leefomgeving
Portefeuillehouder Leo Pieter Stoel

Onderwerp

Heroverweging beleidsregel Buckfastbij Ameland.

Voorstel

1. De Beleidsregel Buckfastbij op Ameland 2025 (bijlage 1) vast te stellen.
2. De Beleidsregel Buckfastbij op Ameland 2003 in te trekken.
3. Een overeenkomst voor te bereiden met de Stichting Nederlandse Buckfastbijenteelt om invulling te geven aan de voorschriften uit de beleidsregel Buckfastbij op Ameland 2025.
4. De raad met bijgevoegde informatiebrief (bijlage 2) te informeren.

Inleiding

In de Startnotitie Buckfastbij Ameland die in 2024 is vastgesteld, is bepaald dat de beleidsregel Buckfastbij heroverwogen zal worden. Aanleiding voor deze heroverweging is de discussie die ontstaan is over de monopolypositie van de Stichting Nederlandse Buckfastbijenteelt op Ameland. In 2023 zijn twee ontheffingen verleend aan particuliere bijenhouders. Zij waren niet aangesloten bij de Stichting Nederlandse Buckfastbijenteelt. Het verlenen van de ontheffingen was in strijd met de Beleidsregel Buckfastbij op Ameland. Dit heeft geleid tot een bezwaarschrift en een handhavingsverzoek van de stichting. De ontheffingen zijn daarop ingetrokken door de gemeente, om schade aan de teeltlijn van de Buckfastbij te voorkomen. Hierop heeft de bezwaarschriftencommissie op 9 februari 2024 uitspraak gedaan. De commissie gaf aan van mening te zijn dat de ontheffingen ten onrechte zijn ingetrokken. Naar aanleiding van de uitspraak van de bezwaarschriftencommissie is besloten om de beleidsregel te heroverwegen. En om daarbij te kijken naar de positie van de stichting en de belangen van andere partijen. Afgelopen halfjaar hebben verschillende gesprekken plaatsgevonden met belanghebbenden en experts. Op basis van deze gesprekken is besloten om een nieuwe beleidsregel op te stellen. De aangeboden beleidsregel moet de positie van de Buckfastbij beleidsmatig vastleggen en daarbij ook beter rekening houden met lokale belangen op het eiland.

Beoogd effect

Het reguleren van de Buckfastbij op Ameland door middel van beleid dat actueel is en rekening houdt met de unieke positie van de Buckfastbij en lokale belangen op Ameland.

Argumenten

1.1 De nieuwe beleidsregel is actueel en legt de positie van de Buckfastbij op Ameland beleidsmatig vast
Richtlijnen voor het houden van de Buckfastbij op Ameland zijn opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeente Ameland. Conform artikel 2.64 van de APV is het verboden om bijen te houden. Het college kan hiervan ontheffing verlenen. De ontheffing en de voorschriften die hieraan verbonden zijn, zijn in 2003 vastgelegd in de Beleidsregel Buckfastbij Ameland uit 2003. Deze beleidsregel is verouderd en bij het opstellen is niet genoeg aandacht gegeven aan plaatselijke belangen. De nieuwe beleidsregel is actueel en geeft hier invulling aan.

1.2 De Buckfastbij heeft een unieke positie op Ameland.

De Buckfastbij is in 1986 op Ameland geïntroduceerd met kweekmateriaal van de Buckfastabdij uit Engeland. Ameland is destijds gekozen als locatie omdat er volgens de stichting geen andere honingbijensoorten aanwezig waren op het eiland. De afstand tot de kust en het zoute water zouden hierbij ook belangrijke factor zijn. Deze factoren zorgen voor de raszuiverheid van de Buckfastbij op Ameland. Ameland vervult daarbij ook een rol als belangrijk Bevruchtungsstation binnen een Europees netwerk met andere eilanden om de Buckfastbij als soort in stand te houden. Binnen Nederland is het bevruchtungsstation op Ameland de enige locatie waar nog raszuivere Buckfastbijen geteeld worden.

1.3 Er wordt waarde gehecht aan het raszuiver houden van de Buckfastbij.

De Stichting Nederlandse Buckfastbijenteelt hecht grote waarde aan het raszuiver houden van de Buckfastbij. Het is niet wetenschappelijk aangetoond of de Buckfastbij als soort verschilt van andere honingbijen. Wel is het denkbaar dat de kenmerken van de Buckfastbij (minder aggressief/resistentie tegen ziekten en meer weerstand tegen mijten) reden zijn om de Buckfastbij raszuiver te houden. Het raszuiver houden van de Buckfastbij heeft in dit opzicht meer een gevoelsmatige of cultuurhistorische waarde.

1.4 De nieuwe beleidsregel biedt meer ruimte aan particulieren en vrijwilligers om bijen te houden op het eiland.

Er zijn particuliere bijenhouders die graag bijen willen houden op Ameland. Onder de oude beleidsregel komt alleen de Stichting Nederlandse Buckfastbijenteelt in aanmerking voor een ontheffing voor het houden van bijen. De nieuwe beleidsregel biedt meer ruimte aan particuliere en vrijwilligers om bijen te houden door het mogelijk te maken voor particulieren die door de stichting worden aangewezen om een ontheffing te krijgen.

3.1 Door een overeenkomst aan te gaan met de Stichting Nederlandse Buckfastbijenteelt wordt invulling gegeven aan de voorschriften uit de beleidsregel Buckfastbij op Ameland 2025.

Een overeenkomst met de Stichting Nederlandse Buckfastbijenteelt moet verder invulling geven aan de voorschriften die in de beleidsregel opgesteld zijn. Zo dient de Stichting aan te geven welke teeltlijnen per jaar gevolgd moeten worden. Ook wordt in de overeenkomst vastgelegd dat de stichting mensen aan kan wijzen die in aanmerking komen voor een ontheffing om bijen van de Buckfastbijensoort te houden.

3.2 De Stichting Nederlandse Buckfastbijenteelt heeft de raszuiverheid van de Buckfastbij al sinds lange tijd gewaarborgd.

De Stichting Nederlandse Buckfastbijenteelt heeft sinds 1988 de raszuiverheid van de Buckfastbij gewaarborgd en heeft de ervaring en expertise om dit in stand te houden. Er is gedurende deze tijd veel werk en moeite verricht om de teeltlijnen van de Buckfastbij raszuiver te houden.

3.3 Door ruimte te bieden aan particulieren en vrijwilligers om Buckfastbijen op Ameland te houden ontstaat er meer bewustwording en waardering voor de unieke positie van de Buckfastbij op het eiland.

De Stichting Nederlandse Buckfastbijenteelt heeft aangegeven de verbinding met de gemeente Ameland en haar inwoners te willen bevorderen. Zij geven aan de vrijwilligersgroep uit te willen breiden en daarmee de binding tussen Ameland en het bevruchtungsstation te willen versterken. Daarnaast wil men in overleg met particuliere bijenhouders en een uitnodiging doen tot een actieve bijdragen bij de stichting.

Kantttekeningen

1.1 De bezwaarschriftencommissie heeft eerder uitspraak gedaan over het recht van particuliere bijenhouders om bijen te mogen houden op Ameland.

Op 9 februari 2024 heeft de bezwaarschriftencommissie uitspraak gedaan over het intrekken van de ontheffingen door de gemeente Ameland. De commissie gaf aan van mening te zijn dat de verleende ontheffing niet had kunnen worden ingetrokken. De commissie gaf aan dat ondanks het belang van de raszuiverheid van de buckfastbij en de gevolgen daaraan, het intrekken van de ontheffing niet rechtvaardigde. Het college heeft gemeend door de ontheffing in te trekken duidelijkheid te creëren op zo kort mogelijke termijn en verdere schade zoveel mogelijk te voorkomen. Hierbij speelde ook het feit dat de bescherming van de buckfastbij over een lange tijd opgebouwd is. Het doorkruisen van de teeltlijn kan daarbij veel schade veroorzaken. Wel is naar aanleiding van de uitspraak van de bezwaarschriftencommissie besloten om de beleidsregel te heroverwegen. En om daarbij te kijken naar de positie van de stichting en de belangen van andere partijen.

1.4 Het is moeilijk vast te stellen of de Buckfastbij op Ameland geheel raszuiver is.

Het is moeilijk vast te stellen of de Buckfastbij op Ameland geheel raszuiver is. Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat de werksters van de bijenvolken tot tien kilometer kunnen vliegen om te foerageren. Het vermoeden is dat darren (de mannelijke bijen van het volk) minder ver vliegen. Het is niet uit te sluiten dat er vanaf het vasteland uitwisseling plaats vindt met andere honingbijsoorten, maar de kans dat dit gebeurt wordt klein geacht.

3.3 Door de Buckfastbij minder strict te reguleren bestaat de kans dat dit afbreuk doet aan de raszuiverheid van de Buckfastbij.

In de loop van verschillende decennia is de teeltlijn van de Buckfastbij op Ameland zorgvuldig opgebouwd. Wanneer het beheer van de Buckfastbij op Ameland minder strikt gereguleerd wordt, bestaat de kans dat de bescherming van deze zorgvuldig beschermde teeltlijn verslechterd.

Afstemming

Voor de heroverweging van de beleidsregel Buckfastbij op Ameland zijn verschillende gesprekken gevoerd met de belanghebbende partijen. De gespreksverslagen zijn toegevoegd in de bijlagen.

De beleidsregel is met de afdeling juridische zaken besproken, waarbij de juridische houdbaarheid van de beleidsregel ook nagegaan is.

Vervolg

Na vaststelling van de nieuwe beleidsregel zal in overleg met de Stichting Nederlandse Buckfastbijenteelt een overeenkomst worden gesloten waarmee invulling wordt gegeven aan de voorschriften uit de beleidsregel.

Bijlagen

1. Beleidsregel Buckfastbij op Ameland 2025
2. Informatiebrief aan de raad
3. Gespreksverslagen